

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทนี้จะได้อธิบายโดยสรุปถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 9
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 9

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9

กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยชั้นแรกผู้วิจัยสุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 24 โรงเรียน หรือร้อยละ 52 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษา 9 ทั้งหมด โดยใช้วิธีการสุ่มแบบธรรมดา (simple random sampling) จากจำนวนโรงเรียนซึ่งจำแนกตามจังหวัด ผลการสุ่มปรากฏว่า กลุ่มผู้บริหารซึ่งสุ่มจากผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา, 8 หมวด รวมเป็น ผู้บริหารโรงเรียนละ 10 คน กลุ่มครูสุ่มจากครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหมวดวิชาละ 1 คน และครูส่งเสริมการสอนซึ่งปฏิบัติหน้าที่ครูวัดผล ครูแนะแนว ครูบรรณารักษ์

และครูโสตทัศนศึกษา อีก 4 คน ได้ครูมาโรงเรียนละ 12 คน จำนวนผู้บริหารและครู
ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 528 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถาม
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารหลักสูตร
มัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ลักษณะของแบบสอบถามมีทั้งคำถามแบบ
สำรวจรายการ (check list) แบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale)
และคำถามแบบปลายเปิด (open-ended)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมโดยใช้บริการทางไปรษณีย์เป็น
ส่วนใหญ่ แต่ในบางส่วนผู้วิจัยเก็บรวบรวมด้วยตนเอง การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้
แบบสอบถามคืนมาจำนวน 456 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.36 ของจำนวนแบบสอบถาม
ทั้งหมดที่ส่งไป 528 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ตรวจให้คะแนนแบบสอบถามแล้ววิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยใช้ค่า
ความถี่และค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานและปัญหาในการบริหารหลักสูตรของผู้
บริหารและครู วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบน
มาตรฐาน
3. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของผู้บริหารและครูวิเคราะห์
โดยใช้ค่าความถี่

สรุปผลการวิจัย

1. สถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ผู้บริหาร ในจำนวนผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 211 คน ปรากฏว่ามีเพศชายมากกว่าเพศหญิงเกินกว่า 2 เท่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีวุฒิปริญญาตรี ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าหมวดวิชา ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบันอยู่ระหว่าง 1-5 ปี และส่วนใหญ่เคยเข้าประชุมอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรมาแล้ว เรื่องที่ผู้บริหารเคยเข้าประชุมอบรมมากที่สุดคือ การใช้คู่มือแนวการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และการเขียนแผนการสอน (ร้อยละ 77.2) จัดโดยเขตการศึกษาและกลุ่มโรงเรียน เรื่องที่เข้าประชุมปฏิบัติการมากที่สุดคือ การเขียนข้อสอบ (ร้อยละ 29.4) จัดโดย กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน และเรื่องที่เข้าประชุมสัมมนามากที่สุดคือ ปัญหาการสอนวิชาสามัญ (ร้อยละ 5.2) จัดโดยกลุ่มโรงเรียนและสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสัมมนาหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 5.2) จัดโดยกลุ่มโรงเรียน

1.2 ครู ในจำนวนครูที่ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 245 คน ปรากฏว่ามีเพศชายและเพศหญิงจำนวนใกล้เคียงกัน ครูส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี มีวุฒิปริญญาตรี ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบันอยู่ระหว่าง 1-5 ปี ครูส่วนใหญ่เคยเข้าประชุมอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรมาแล้ว เรื่องที่ครูเคยเข้าประชุมอบรมมากที่สุดคือ การสอนวิชาสามัญ (ร้อยละ 63.3) จัดโดยเขตการศึกษา กรมสามัญศึกษา สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาลัยครูและมหาวิทยาลัย เรื่องที่ครูเข้าประชุมปฏิบัติการมากที่สุดคือ การเขียนข้อสอบ (ร้อยละ 20.8) จัดโดยกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน เรื่องที่ครูเข้าประชุมสัมมนามากที่สุดคือ สัมมนาเรื่องปัญหาการสอนวิชาสามัญ (ร้อยละ 2.4) จัดโดยกลุ่มโรงเรียนและสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2. การดำเนินงานบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการดำเนินงานบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 โดยส่วนรวมผู้บริหารและครูเห็นว่าโรงเรียนดำเนินงานบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและครูมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การดำเนินงานบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการดำเนินงานบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้

2.1 การควบคุมการใช้หลักสูตร โดยส่วนรวมผู้บริหารและครูเห็นว่าโรงเรียนดำเนินงานด้านการควบคุมการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารและครูมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามี การควบคุมการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการควบคุมการใช้หลักสูตร ปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

2.2 การจัดแผนการเรียน โดยส่วนรวมผู้บริหารและครูเห็นว่าโรงเรียนดำเนินงานด้านการจัดแผนการเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารและครูมีความเห็นสอดคล้องกันว่า มีการจัดแผนการเรียนอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการจัดแผนการเรียน ปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

2.3 การจัดตารางสอน โดยส่วนรวมผู้บริหารและครูเห็นว่าโรงเรียนดำเนินงานด้านการจัดตารางสอนอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารและครูมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน โดยที่ผู้บริหารเห็นว่า มีการจัดตารางสอนอยู่ในระดับมาก ส่วนครูเห็นว่ามีการจัดตารางสอนอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการจัดตารางสอน ปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

2.4 การจัดครูเข้าสอน โดยส่วนรวมผู้บริหารและครูเห็นว่าโรงเรียน
ดำเนินงานด้านการจัดครูเข้าสอนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง
ผู้บริหารและครูมีความเห็นสอดคล้องกันว่า มีการจัดครูเข้าสอนอยู่ในระดับปานกลาง
และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการจัดครูเข้าสอนปรากฏว่าแตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

2.5 การจัดงบประมาณเพื่อการเรียนการสอน โดยส่วนรวมผู้
บริหารและครูเห็นว่าโรงเรียนดำเนินงานด้านการจัดงบประมาณเพื่อการเรียนการสอน
อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและครูมีความเห็นไม่สอดคล้อง
กันโดยที่ผู้บริหารเห็นว่ามีการจัดงบประมาณเพื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก
ส่วนครูเห็นว่ามีการจัดงบประมาณเพื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อ
เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการจัดงบประมาณเพื่อการเรียน
การสอนปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .01

2.6 การจัดแนะแนว โดยส่วนรวมผู้บริหารและครูเห็นว่าโรงเรียน
ดำเนินงานด้านการจัดแนะแนวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง
ผู้บริหารและครูมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน โดยที่ผู้บริหารเห็นว่ามีการจัดแนะแนวอยู่
ในระดับมาก ส่วนครูเห็นว่ามีการจัดแนะแนวอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบ
ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการจัดแนะแนว ปรากฏว่าแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

2.7 การจัดสอนซ่อมเสริม โดยส่วนรวมผู้บริหารและครูเห็นว่า
โรงเรียนดำเนินงานด้านการจัดสอนซ่อมเสริมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตาม
กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารและครูมีความเห็นสอดคล้องกันว่า มีการจัดสอนซ่อมเสริมอยู่
ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการ
จัดสอนซ่อมเสริม ปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

2.8 การจัดกิจกรรมนักเรียน โดยส่วนรวมผู้บริหารและครูเห็นว่า
โรงเรียนดำเนินงานด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามกลุ่ม

ตัวอย่าง ผู้บริหารและครูมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน โดยที่ผู้บริหารเห็นว่ามีการจัดกิจกรรมนักเรียนอยู่ในระดับมาก ส่วนครูเห็นว่ามีการจัดกิจกรรมนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียน ปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

2.9 การจัดให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยส่วนรวมผู้บริหารและครูเห็นว่าโรงเรียนดำเนินงานด้านการจัดให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารและครูมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน โดยที่ผู้บริหารเห็นว่ามีการจัดให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอยู่ในระดับมาก ส่วนครูเห็นว่ามีการจัดให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการจัดให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

2.10 การใช้อาคารสถานที่อย่างมีประสิทธิภาพ โดยส่วนรวมผู้บริหารและครูเห็นว่าโรงเรียนดำเนินงานด้านการใช้อาคารสถานที่อย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและครูมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน โดยที่ผู้บริหารเห็นว่ามีการใช้อาคารสถานที่อย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ส่วนครูเห็นว่ามีการใช้อาคารสถานที่อย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่อย่างมีประสิทธิภาพ ปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

2.11 การนำทรัพยากรท้องถิ่นมาเป็นปัจจัยประกอบการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพและวิชาอาชีพ โดยส่วนรวมผู้บริหารและครูเห็นว่าโรงเรียนดำเนินงานด้านการนำทรัพยากรท้องถิ่นมาเป็นปัจจัยประกอบการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ และวิชาอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและครูมีความเห็นสอดคล้องกันว่า มีการนำทรัพยากรท้องถิ่นมาเป็นปัจจัยประกอบการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพและวิชาอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการนำทรัพยากรท้องถิ่น

มาเป็นปัจจัยประกอบการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพและวิชาอาชีพ ปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2.12 การประเมินผลการเรียน โดยส่วนรวมผู้บริหารและครูเห็นว่าโรงเรียนดำเนินงานด้านการประเมินผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารและครูมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน โดยที่ผู้บริหารเห็นว่าการประเมินผลการเรียนอยู่ในระดับมาก ส่วนครูเห็นว่ามีการประเมินผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการประเมินผลปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

2.13 การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียน โดยส่วนรวมผู้บริหารและครูเห็นว่าโรงเรียนดำเนินงานด้านการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารและครูมีความเห็นสอดคล้องกันว่า มีการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียน ปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

พ.ศ. 2524

3.1 ปัญหาการบริหารหลักสูตร

ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัญหาการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 โดยส่วนรวมพบว่าโรงเรียนประสบปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อจำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารและครูมีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน

และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อปัญหาการบริหารหลักสูตร ปรากฏว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรแต่ละค่านปรากฏว่า โดยส่วนรวมผู้บริหารและครูเห็นว่าโรงเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับมากเพียงค่านเดียว คือ ปัญหาค่านการจัดสอนซ่อมเสริม ปัญหาที่ผู้บริหารและครูเห็นว่าอยู่ในระดับน้อยมี 12 ค่าน คือ ปัญหาค่านการควบคุมการใช้หลักสูตร การจัดแผนการเรียน การจัดทำตารางสอน การจัดครูเข้าสอน การจัดงบประมาณเพื่อการเรียนการสอน การจัดแนะแนว การจัดกิจกรรมนักเรียน การจัดให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การใช้อาคารสถานที่อย่างมีประสิทธิภาพ การนำทรัพยากรท้องถิ่นมาเป็นปัจจัยประกอบการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพและวิชาอาชีพ การประเมินผลการเรียน และปัญหาค่านการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียนเมื่อจำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารและครูมีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาการบริหารหลักสูตรทุกค่านอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นปัญหาค่านการจัดสอนซ่อมเสริม ซึ่งผู้บริหารเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก แต่ครูเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อปัญหาแต่ละค่าน ปรากฏว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกค่าน

3.2 ปัญหาและข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิด สรุปได้ดังนี้

3.2.1 ปัญหา

- ก) ครูไม่เข้าใจหลักสูตรและวิธีเขียนแผนการสอน
- ข) วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน
- ค) ขาดห้องเรียนวิชาเฉพาะและห้องปฏิบัติการวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ
- ง) ครูผู้สอนบางหมวดวิชาไม่พอแต่บางหมวดมากเกินไป
- จ) งบประมาณมีจำกัดทุกหมวดวิชา โดยเฉพาะหมวดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ทำให้ไม่สามารถจัดทำ และซื้ออุปกรณ์ให้เพียงพอ
- ฉ) บุคลากรแนะแนวยังไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน

- ข) ครูผู้สอนขาดความกระตือรือร้น และความรับผิดชอบต่อการสอนซ่อมเสริม
- ข) ครูไม่ให้ความร่วมมือและไม่เห็นความสำคัญ
- ณ) หนังสือสำหรับนักเรียนคันคว่าในห้องสมุดไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน
- ญ) ห้องเรียนและอาคารเรียนไม่เพียงพอ
- ค) ไม่มีวิทยากรพิเศษที่มีความรู้ความชำนาญ และไม่ได้รับความร่วมมือจากท้องถิ่น
- ท) ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลตามหลักสูตรใหม่
- ถ) ยังไม่มีการนิเทศและติดตามผล ผู้ไปรับการอบรมมาไม่ได้ขยายผลต่อ ผู้บริหารไม่เอาใจใส่เท่าที่ควร

3.2.2 ข้อเสนอแนะ ผู้บริหารและครูได้ให้ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาไว้ดังต่อไปนี้

- ก) ครูควรได้รับการอบรมเกี่ยวกับการเขียนแผนการสอนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ให้มากขึ้น กลุ่มโรงเรียนควรร่วมมือกันจัดทำแผนการสอนที่ใช้ได้ผล และจัดให้มีการติดตามผลการใช้ทุกหมวดวิชา
- ข) ควรจัดแผนการเรียนตามความพร้อมด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน และสำรวจความต้องการของผู้เรียนมาประกอบการพิจารณาด้วย ควรชี้แจงหรือแนะนำให้นักเรียนและผู้ปกครองเข้าใจการเลือกแผนการเรียน
- ค) ควรจัดประชุมหัวหน้าหมวดวิชาเพื่อทราบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพของรายวิชาต่าง ๆ ก่อนจัดตารางสอน และผู้มีหน้าที่จัดตารางสอนต้องเข้าใจหลักสูตร

- ง) ควรจัดให้ครูที่สอนไม่ตรงตามวิชาเอกได้รับการอบรมเพิ่มเติม
- จ) ควรสำรวจความต้องการของครูผู้สอน ผ่านหัวหน้าหมวดวิชาและสำรวจว่าสื่อการเรียนชนิดใดบ้างที่ใชร่วมกันได้กับหมวดวิชาอื่น
- ฉ) ผู้บริหารควรประชุมชี้แจงให้ครูทุกคนเข้าใจงานแนะแนวในโรงเรียนเพื่อร่วมมือกันช่วยนักเรียนแก้ปัญหาให้มากที่สุด
- ช) ฝ่ายวิชาการและหัวหน้าหมวดวิชาร่วมกันจัดระบบการสอนซ่อมเสริมโดยให้ครูแต่ละหมวดแจ้งเนื้อหาหรือรายวิชาที่จำเป็นต้องสอนซ่อมเสริมให้ฝ่ายวิชาการทราบ เพื่อจัดครูเข้าสอนให้เหมาะสมและติดตามผลการสอนได้
- ซ) ไม่ควรจัดกิจกรรมมากเกินไป ควรเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อนักเรียนและชุมชน
- ฅ) ครูผู้สอนควรเน้นให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความจำเป็นของการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและฝึกให้นักเรียนรักการอ่าน
- ฉ) เร่งของงบประมาณสร้างอาคารเรียนให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน
- ค) ควรประชาสัมพันธ์กับท้องถิ่นให้เข้าใจความมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อขอความร่วมมือ
- ก) โรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียนควรสร้างข้อสอบที่วัดตามจุดประสงค์ไว้ให้หลาย ๆ ชุด เพื่อปรับปรุงมาตรฐานให้ดีขึ้น
- ด) ควรจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง ตั้งแต่ผู้บริหารลงมา

อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยมีข้อค้นพบที่ผู้วิจัยเห็นว่าน่าสนใจและควรนำมาอภิปรายผลและ
เสนอแนะดังนี้

1. เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จากการศึกษาพบว่า

1.1 ผู้บริหาร เป็นเพศชายเกินกว่า 2 เท่าของเพศหญิง มีอายุ
ระหว่าง 31-40 ปี มีวุฒิปริญญาตรี ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าหมวดวิชา
(ร้อยละ 78.7) ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งมีจจุบันอยู่ระหว่าง 1-5 ปี และส่วน
ใหญ่เคยมีประสบการณ์ในการประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรมาแล้ว
(ร้อยละ 85.3) ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของกนกรัตน์ ช่างกว้าง
ที่พบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 3 ขนาดในเขตการศึกษา 9 ส่วนใหญ่
เป็นชาย มีอายุระหว่าง 21-30 ปี สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีอายุ
ราชการระหว่าง 1-5 ปี ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งมีจจุบันอยู่ระหว่าง 1-5 ปี
เช่นกัน และมีประสบการณ์ในการอบรม สัมมนาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น
พุทธศักราช 2521 มาแล้ว (57 : 131) จะเห็นว่าอายุของผู้บริหารที่พบจากการ
วิจัยครั้งนี้มากกว่าอายุของผู้บริหาร จากผลการวิจัยของกนกรัตน์ ช่างกว้าง ทั้ง
นี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นโรงเรียนที่เปิด
สอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งหมด ซึ่งจัดว่าเป็นโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่และ
เปิดสอนมาเป็นเวลานานหลายปีกว่า อายุของผู้บริหารอยู่ระหว่าง 31-40 ปี เป็นวัยที่
นับว่ามีประสบการณ์มากพอสมควร และเป็นที่น่าสังเกตว่า เรื่องที่ผู้บริหารเคยเข้า
รับการอบรมมากที่สุดคือการใช้คู่มือแนวการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และการ
เขียนแผนการสอน (ร้อยละ 77.2) และการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย 2524
(ร้อยละ 59.2) แสดงว่าผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายน่าจะสามารถ
พัฒนาการบริหารงานในโรงเรียนของตนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตร
ตลอดจนสามารถแก้ปัญหาและอุปสรรคที่เป็นข้อจำกัดในการจัดการเรียนการสอนให้
บรรลุเป้าหมายได้

1.2 ครู จำนวนครูที่เป็นเพศชายและเพศหญิงเกือบเท่ากัน โดยมีครูเพศชายมากกว่าเพศหญิงเล็กน้อย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี มีวุฒิปริญญาตรี ส่วนมากเป็นครูผู้สอน มีครูส่งเสริมการสอนเป็นส่วนน้อย (ร้อยละ 23.7) ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบันอยู่ระหว่าง 1-5 ปี ส่วนใหญ่เคยเข้าประชุมอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรมาแล้ว (ร้อยละ 63.3) เรื่องที่ครูเคยเข้ารับการอบรมมากที่สุดคือการเขียนข้อสอบจัดโดยกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน (ร้อยละ 29.4) ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของกนกรัตน์ ชานุกว้าง และส่วนที่ไม่สอดคล้องกันคือ ครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงและไม่มีประสบการณ์ในการอบรม/สัมมนาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (57 : 131) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่เกือบทั้งหมด และกลุ่มโรงเรียนเริ่มมีบทบาทในการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนภายในกลุ่มของตนมากขึ้น หลังจากที่มีการจัดตั้งกลุ่มโรงเรียนในส่วนภูมิภาคขึ้นในปี 2519 เป็นต้นมา (63 : 4)

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการดำเนินงานบริหารหลักสูตร

มัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

จากผลการวิจัยพบว่าโดยส่วนรวมโรงเรียนดำเนินงานบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า โรงเรียนดำเนินงานด้านการจัดแผนการเรียน การจัดทำตารางสอน และการจัดกิจกรรมนักเรียนอยู่ในระดับมาก ส่วนการดำเนินงานด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การจัดแนะแนว การประเมินผลการเรียน การจัดงบประมาณเพื่อการเรียนการสอน การจัดให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การใช้อาคารสถานที่อย่างมีประสิทธิภาพ การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียน การควบคุมการใช้หลักสูตร การจัดครูเข้าสอน การจัดสอนซ่อมเสริม และการนำทรัพยากรท้องถิ่นมาเป็นปัจจัยประกอบการเรียนการสอนวิชาพื้นฐาน วิชาอาชีพและวิชาอาชีพ เป็นที่น่าสังเกตว่า ผลการวิจัยนี้ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ วุฒิ จุลพรหม ซึ่งพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่ปฏิบัติงานวิชาการน้อยทุกด้าน ได้แก่ การนิเทศการศึกษา การใช้ทรัพยากรและแหล่ง

วิชาการในท้องถิ่น การวางแผนปรับปรุงงานวิชาการ หลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตร การวัดและประเมินผล วัสดุอุปกรณ์การสอน ห้องสมุด กระบวนการบริหารงานวิชาการ การแนะแนว กิจกรรมนักเรียน การกำหนดให้ครูอาจารย์ปฏิบัติงานวิชาการ ตารางสอนและวิธีสอน (54 : จ) ซึ่งจากข้อขัดแย้งนี้ น่าจะคาดคะเนได้ว่าสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 9 นั้น โรงเรียนได้มองเห็นความสำคัญและดำเนินงานด้านวิชาการมากขึ้น เพราะแต่เดิมนั้น การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาได้ให้ความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการน้อยกว่างานธุรการ การเงินและบริการ (18 : 98) นอกจากนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าในการบริหารการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 นี้ โรงเรียนต่าง ๆ ได้เคยมีประสบการณ์ในการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 มาแล้ว ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มีจุดเน้นในเรื่องการฝึกวิชาชีพและการจัดแผนการเรียนให้นักเรียนเลือกตามความถนัดของแต่ละบุคคล (9 : คำบรรยายของอธิบดีกรมวิชาการ) เมื่อพิจารณาจากผลการวิจัยนี้ ผู้บริหารและครูเคยเข้าประชุม อบรมและสัมมนา ถึงร้อยละ 73.5 น่าจะมีความเข้าใจในหลักสูตรดีขึ้น กลุ่มโรงเรียนก็มีบทบาทในการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนภายในกลุ่มอยู่มาก ดังที่กรมสามัญศึกษาได้กำหนดอรรถาพจน์ที่ของคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนไว้ว่า " ... กำหนดแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาและรักษามาตรฐานการศึกษาภายในกลุ่มให้อยู่ในระดับดีใกล้เคียงกัน..." (64 : 3-4) นอกจากนี้กรมวิชาการได้ดำเนินการติดตามผลการใช้หลักสูตรทันทีในปีการศึกษา 2524* และได้ร่วมมือกับกรมเจ้าสังกัดในโครงการโรงเรียนผู้นำการใช้

* ดูจากสรุปการติดตามผลและแนะนำการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาครั้งที่ 1/2524 และครั้งที่ 2/2524 ของกรมวิชาการ

**
 หลักสูตร จึงทำให้โรงเรียนสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ทันเวลา ดังที่
 สวัสดิ์ จงกล ไคกลาวถึงปัญหาการใช้หลักสูตรว่า ".....การคาดการณ์จะทำอย่าง
 รอบคอบก็ย่อมมีโอกาสผิดพลาด ดังนั้นเมื่อประกาศใช้หลักสูตรเมื่อใด การนี้เทศคิด
 ตามประเมินผลเพื่อการแก้ไขหลักสูตร จะต้องรีบทำในทันที ทั้งนี้เพื่อการแก้ไข
 ปรับปรุงผลการดำเนินงานให้เกิดผลคืออย่างมากที่สุดเท่าที่จะทำได้....." (65 : 28)

จากการวิจัยนี้พบว่าโดยส่วนรวมโรงเรียนประสบปัญหาในการบริหารหลักสูตร
 อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเกือบทั้งหมดเป็น
 โรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จึงมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ มากกว่าโรงเรียน
 ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ดังที่กนกรัตน์ ชาญกว้าง วิจัยพบว่า โรงเรียนมัธยม
 ศึกษาขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยด้านสภาพการใช้หลักสูตรสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางและ
 ขนาดเล็ก และมีค่าเฉลี่ยด้านปัญหาต่ำกว่าโรงเรียนทั้ง 2 ขนาด (57 : 145-151)

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารหลักสูตร
 โดยส่วนรวม ปรากฏว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
 ที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านปรากฏว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู
 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน โดยที่ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารจะสูง
 กว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูทุกเรื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสาเหตุหลายประการคือ
 ประการแรกผู้บริหารมีเกณฑ์ในการตัดสินใจดำเนินงานบริหารหลักสูตรในโรงเรียนตำ
 กว่าครู คือผู้บริหารมองกว้างอย่างผู้บริหารและถือเกณฑ์ตามสภาพของโรงเรียน และ
 สภาพของท้องถิ่น ตามที่ตนได้รับนโยบายมาจากกรมวิชาการและกรมสามัญศึกษา เนื่อง
 จากหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น 2521 และมัธยมศึกษาตอนปลาย 2524 ประกาศใช้
 โดยที่ไม่ได้เตรียมการไว้มาก่อนทั้งด้านบุคลากรและงบประมาณในการก่อสร้างและซื้ออุปกรณ์

** โรงเรียนในโครงการนี้กรมสามัญศึกษาได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่มหาวิทยาลัย
 ที่ 2 ปีการศึกษา 2523 เป็นโครงการที่กรมวิชาการริเริ่มขึ้นเพื่อหามาตรการการ
 ดำเนินงานที่เหมาะสมให้โรงเรียนต่าง ๆ สามารถใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น
 พ.ศ. 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

(66 : 8-14) ส่วนกรมอภิชัยในด้านการใช้หลักสูตร เน้นหนักการเรียนการสอนอีกทั้งเป็น ผู้ศึกษาหลักสูตรแผนการสอนและหนังสือเรียนและระเบียบ/แบบประเมินผลละเอียดจึง เห็น งามบางอย่างทำไม่ได้ คั้งนั้นกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษาจึงได้เสนอแนวคิดเกี่ยว กับการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ว่า ผู้บริหารและคณะบุคลากร ของโรงเรียน ต้องมีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติตามแนวทางของหลักสูตรและพร้อมที่จะต่อสู้แก้ปัญหา ต่าง ๆ ในการบริหารหลักสูตรด้วยความสามารถในการดำเนินงานของตนเอง โรงเรียน จะต้องยอมรับสภาพตนเองไม่มุ่งหวังแรงสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกมากนัก (67 : บทความ) ส่วนครู ซึ่งเป็นผู้ใช้หลักสูตรโดยตรง ไม่ทราบและไม่เข้าใจถึงข้อจำกัด อันนี้ จึงมองเห็นว่าผู้บริหารในโรงเรียนของตนไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ให้เต็มที่ตามที่หลักสูตร กำหนด ประการที่สอง อาจเนื่องมาจากการดำเนินงานทุกด้านในโรงเรียน ผู้บริหาร เป็นผู้กำหนดนโยบายให้ครูเป็นผู้ปฏิบัติ และมอบหมายหน้าที่ในทางควบคุมดูแลการปฏิบัติ งานตามนโยบายที่วางไว้ให้กับผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และผู้ช่วยฝ่ายวิชาการอาจมอบหมาย ให้หัวหน้าหมวดวิชาและหัวหน้างานฝ่ายต่าง ๆ เช่น ฝ่ายแนะแนว ฝ่ายวัดผล เป็นต้น ให้ทำหน้าที่แต่ละเรื่องแทนตามลำดับ โดยคาดหวังว่าเมื่อกำหนดเป็นนโยบายหรือแนว ทางที่ครูทุกคนต้องปฏิบัติแล้ว ครูส่วนใหญ่ยอมปฏิบัติตาม แต่ในทางตรงกันข้ามครูซึ่ง เป็นผู้ปฏิบัติตามข้อกำหนดหรือแนวทางที่ผู้บริหารกำหนดใ้เห็นยอมทราบดีกว่าผู้บริหารว่า ได้ปฏิบัติงานนั้นอยู่ในระดับใด สาเหตุประการที่สามอาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารไม่ได้ ติดตามผลการปฏิบัติของครูในเรื่องที่มอบหมายไป คั้งจะเห็นได้จากปัญหาด้านการ ควบคุมการใช้หลักสูตรที่ผู้บริหารและครูบางส่วน เห็นว่าไม่มีกรวางแผนและติดตาม ผลการตรวจสอบรวมกัน

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยในแต่ละด้านเกี่ยวกับการดำเนินงานและปัญหาที่มี ประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลคั้งนี้

2.1 คำถามการควบคุมการใช้หลักสูตร ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีภาระงานค่านี้อยู่ในระดับปานกลาง แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าในข้อ 3.1 ผู้บริหารจัดให้มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวัดผลก่อนนำไปใช้ ผู้บริหารเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนครูเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล ผู้ทำหน้าที่นี้ คือครูผู้สอน ทั้ง ๆ ที่ในระเบียบการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 พ.ศ. 2523 และพ.ศ. 2524 กำหนดให้สถานศึกษามีหน้าที่ประเมินผลการเรียน และในการสร้างเครื่องมือวัดผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้นั้น ครูผู้สอนจะมีความยุ่งยากใจมาก ต้องใช้เวลามาก จึงไม่ได้ส่งเครื่องมือวัดผลไปให้ตรวจสอบคุณภาพก่อนนำไปใช้ สร้างเครื่องมือเสร็จก็จัดพิมพ์และนำไปใช้ทดสอบเลย ซึ่งในการปฏิบัติที่เหมาะสมนั้นผู้วิจัยเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรกำหนดให้ครูผู้สอนปฏิบัติในข้อนี้อย่างจริงจัง ทั้งนี้เพื่อปรับปรุงคุณภาพการวัดผลให้มีประสิทธิภาพ เพราะเครื่องมือวัดผลที่มีประสิทธิภาพย่อมทำให้ผลการวัดในครั้งนั้น ๆ เชื่อถือได้ และสามารถนำผลที่ได้จากการประเมินไปปรับปรุงการเรียนการสอน การบริหาร การแนะแนว ฯลฯ ได้อีกด้วย ในเรื่องการตรวจสอบเครื่องมือวัดผลหรือข้อทดสอบนี้ กรมสามัญศึกษาได้เสนอแนวปฏิบัติในการตรวจสอบไว้ดังนี้

ก่อนจะทำการสอบปลายภาคเรียน ผู้บริหารหรือคณะกรรมการวิชาการของโรงเรียนหรือครูอาจารย์ที่ผู้บริหารแต่งตั้งไว้ให้ตรวจข้อทดสอบ ผู้ตรวจสอบควรตรวจแต่ละหมวดวิชาและรายวิชาดังนี้

1. ตรวจสอบว่าในหมวดวิชานั้น ๆ มีตารางวิเคราะห์หลักสูตรหรือไม่
เกณฑ์กำหนดข้อสอบ เหมาะสมตรงจุดประสงค์รายวิชาหรือไม่
2. ตรวจสอบข้อสอบรายวิชา ว่าวัดพฤติกรรมด้านที่กำหนดจากจุดประสงค์ของหลักสูตร ตรงกับตารางวิเคราะห์หลักสูตรหรือไม่ โดยพิจารณาเกณฑ์ดังต่อไปนี้
 - ก. วัดพฤติกรรมด้านความจำ ข้อสอบต้องการให้บอก พรรณนา ชี้ให้เห็นข้อความจริง เป็นต้น

- ข. วัดพฤติกรรมการด้านความเข้าใจ ข้อสอบต้องการให้เปรียบเทียบ
แยกความแตกต่าง ซึ่งขั้นตอนและสรุปเรื่องได้ เป็นต้น
- ค. วัดพฤติกรรมการด้านนำไปใช้ ข้อสอบต้องการให้คำนวณ ทำการ
ทดสอบชี้แจงวิธีปฏิบัติ เป็นต้น
- ง. วัดพฤติกรรมการด้านการวิเคราะห์ ข้อสอบต้องการให้นักเรียนรู้จักแยก
เรื่อง แยกชิ้นส่วน แยกองค์ประกอบ ซึ่งขั้นตอนของเรื่อง
เป็นต้น
- จ. วัดพฤติกรรมการด้านสังเคราะห์ ข้อสอบต้องการให้นักเรียนเรียง
ประติมากรรม ออกแบบ สร้าง ผูกประโยค เป็นต้น
- ฉ. วัดพฤติกรรมการประเมินคุณค่าและวัดเจตคติ ข้อสอบต้องการให้
นักเรียนให้เหตุผลวิจารณ์ เขียนความเห็น เป็นต้น (60 :
35)

ปัญหาคำถามการควบคุมการใช้หลักสูตรที่ผู้บริหารและครูมีความเห็นตรงกัน
และมีค่าเฉลี่ยของปัญหาค่อนข้างสูงคือเรื่อง ความร่วมมือของครูผู้สอนในการตรวจ
สอบแผนการสอน การสอนและเครื่องมือวัดผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในเรื่องการ
จัดทำแผนการสอนโดยยึดจุดประสงค์รายวิชาของหลักสูตรหรือจุดประสงค์การเรียนรู้
นี้ เป็นเรื่องที่ครูไม่คุ้นเคย ครูจะต้องเปลี่ยนแนวความคิดว่าเนื้อหาวิชาที่มีความ
สำคัญน้อยกว่าจุดประสงค์เนื้อหาวิชาเป็นเพียงเรื่องช่วยให้นักเรียนเกิดพฤติกรรม
ตามจุดประสงค์ นั่นคือ ครูจะต้องเลิกใช้วิธีสอนแบบบรรยาย อธิบายหรือบอก
พยายามลดอัตราการพูดลงเปลี่ยนเป็นวิธีใช้คำถามและคำสั่งให้นักเรียนทำ ข้อที่ครู
เตรียมจะให้นักเรียนเรียนรู้ในคาบเรียนหนึ่ง ๆ นั้น ครูจะต้องทำแผนการสอนไว้
(60 : 34) ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเรื่องนี้จะต้องใช้เวลาอีกหน่อย เพราะการเปลี่ยน
แนวความคิดของครูไม่ใช่เรื่องง่ายนัก และครูก็ได้พยายามลองใช้แล้วแต่ไม่ไฉด
คงจะเห็นได้จากปัญหาที่ผู้บริหารและครูเสนอเพิ่มเติมว่า ครูไม่สอนตามแผนการสอน
เพราะทำแล้วใช้ไม่ได้ผล และผู้บริหารและครูได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขเรื่องนี้ว่า
กลุ่มโรงเรียนควรร่วมมือกันจัดทำแผนการสอนที่ใช้ได้ผล และจัดให้มีการติดตามผลการ

ใช้ทุกหมวดวิชา ผู้วิจัยเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะดังกล่าว เพราะปัจจุบันกลุ่มโรงเรียนมีบทบาทในการช่วยพัฒนางานวิชาการได้มากขึ้น

2.2 ค่านการจักแผนการเรียน ผลการวิจัยพบว่าโดยส่วนรวมมีการปฏิบัติในค่านนี้เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารและครูก็มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะเรื่องโรงเรียนจักแผนการเรียนได้ถูกต้องตามจุดหมาย หลักการ โครงสร้างของหลักสูตร และนักเรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถของนักเรียน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของกนกรัตน์ ชาญกว้าง ซึ่งพบว่า การจักแผนการเรียนให้สอดคล้องกับจุดหมาย หลักการ โครงสร้างของหลักสูตร และความต้องการของผู้เรียนและชุมชนนั้น การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (57 : 80) ดังนั้น การจักแผนการเรียนตามหลักสูตรนี้จึงทำให้นักเรียนเลือกเรียนอย่างมีเป้าหมายมากขึ้น ความไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของกนกรัตน์ ชาญกว้าง นั้นผู้วิจัยเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีประสบการณ์ในการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 มาแล้วและก่อนใช้หลักสูตรมีการประชุม อบรม สัมมนา และมีกลุ่มโรงเรียนช่วยกัน รวมทั้งมีการติดตามประเมินผล/นิเทศการเรียนการสอน จากกรมวิชาการ กรมศันสังกัด เขตการศึกษา และกลุ่มโรงเรียน

ปัญหาค่านการจักแผนการเรียนที่ผู้บริหารและครูมีความเห็นไม่สอดคล้องกันคือ เรื่องความต้องการเลือกแผนการเรียนวิชาสามัญของนักเรียนและผู้ปกครองมีมากเกินไป โดยที่ผู้บริหารเห็นว่า เป็นปัญหามากแต่ครูเห็นว่า เป็นปัญหาน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนจะมอบหมายหน้าที่นี้ให้ช่วยฝ่ายวิชาการดำเนินงานร่วมกับหัวหน้าหมวดวิชาหรือคณะกรรมการวิชาการของโรงเรียน ส่วนครูไม่ค่อยได้เข้าไปสัมผัสกับงานนี้โดยตรง จึงมองปัญหานี้ต่างกัน เรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะเป็นปัญหาอยู่มาก ดังที่ จำเนียร น้อยท่าซ่าง วิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการให้เด็กเลือกเรียนวิชาสามัญ คิดเป็นร้อยละ 75.99 ต้องการให้เด็กเลือกเรียนวิชาอาชีพมีเพียงร้อยละ 24.01 (56 : 41-46) ส่วนอีกปัญหาหนึ่งที่ผู้บริหารและครูมีความเห็นไม่สอดคล้องกันคือเรื่องโรงเรียนขาดความพร้อมด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และอาคาร

สถานที่ในการเปิดแผนการเรียน โดยที่ผู้บริหารเห็นว่าเป็นปัญหาน้อย ครูเห็นว่า เป็นปัญหามาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารยอมรับว่าสภาพของโรงเรียนในค่านี้นั้นเป็น ข้อจำกัดที่แก้ไขยาก ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการเปิดแผนการเรียนโรงเรียนไม่ ควรบังคับให้นักเรียนเรียนแผนที่นักเรียนไม่ถนัด ทั้งนี้ในการจัดควรคำนึงถึงความ พร้อมของโรงเรียนเป็นหลักในการพิจารณาด้วย ซึ่งได้แก่บุคลากร สถานที่และ อุปกรณ์ในการเรียนการสอน (๕๖ : 15) จึงจะมีทางช่วยให้การดำเนินงานในเรื่องนี้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

2.3 ด้านบริหารจัดการการสอน ผลการวิจัยพบว่าโดยส่วนรวม

โรงเรียนมีการปฏิบัติในด้านการจัดการการสอนอยู่ในระดับมาก และเรื่องที่ผู้บริหาร และครูมีความเห็นสอดคล้องกันว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติมากกว่าเรื่องอื่นคือ โรงเรียน จัดศูนย์รวมตารางสอนทุกประเภทให้สามารถตรวจสอบและควบคุมการสอนของครูได้ อย่างรวดเร็ว ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของประกาศ เช่นกลาง ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง "การปฏิบัติงานของผู้ช่วยฝ่ายวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดใหญ่ในเขตการศึกษา 11" พบว่า การปฏิบัติงานด้านการจัดการการสอน พิจารณาโดยส่วนรวมตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการและครู/ อาจารย์เห็นว่าปฏิบัติมากโดยเฉพาะในด้านการจัดการการสอนที่ให้การควบคุม คุณผลการเรียนการสอนของครูและนักเรียนได้ดี (69 : 150) แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนสามารถจัดการการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร และผู้บริหารเห็นความ สำคัญของการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ความเห็นของผู้บริหาร แตกต่างจากความเห็นของครูมาก โดยเฉพาะในเรื่องผู้มีหน้าที่จัดการเรียนการสอนได้ ศึกษาสภาพของรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร ซึ่งผู้บริหารเห็นว่าปฏิบัติมากแต่ครูเห็น ว่าปฏิบัติน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำตารางสอนนั้นในทาง ปฏิบัติ ครูผู้สอนทุกคนจะไม่ได้เข้าไปร่วมจัดส่วนมากจะให้ตัวแทนไปหมวดวิชาละ 1 คน คือ หัวหน้าหมวดวิชา อีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะ การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 มีข้อแตกต่างจากการจัดการ เรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 บางประการ คือ ได้เพิ่มวิชาบังคับพื้นฐานวิชาอาชีพไว้ในโครงสร้างถึง 6 ประเภท และยังมีวิชาอาชีพ

ให้เลือกตามแผนการเรียนถึง 6 ประเภท ทำให้มีจำนวนรายวิชามากเกินไปจนไม่สามารถจัดตารางสอนให้เหมาะสมได้ทุกรายวิชา ครูผู้สอนบางรายวิชาอาจจะประสบปัญหาแตกต่างกัน ดังที่ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการจัดตารางสอน เรื่อง การจัดเวลาเรียนของวิชาต่าง ๆ สอดคล้องกับสภาพวิชา ซึ่งครูเห็นว่า เป็นปัญหามากกว่าผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารไม่ได้เป็นผู้สอนโดยตรง จึงคิดว่าเป็นปัญหาน้อย ซึ่งการแก้ปัญหานี้ในเรื่องนี้กรมสามัญศึกษาได้เสนอแนะไว้ดังนี้

1. ถ้าโรงเรียนเปิดสอนแผนการเรียนวิชาอาชีพ ให้พิจารณาจัดตารางสอนแผนการเรียนวิชาอาชีพก่อน เพราะมีข้อจำกัดหลายอย่าง เช่น การใช้โรงฝึกงาน วัสดุอุปกรณ์ซึ่งมีจำกัด นอกจากนั้นต้องพิจารณาเกี่ยวกับความที่ต้องใช้ติดต่อกัน เป็นต้น

2. ในแผนวิชาอาชีพนั้น ๆ ควรจัดรายวิชาที่มีเงื่อนไขพิเศษลงก่อน เช่น วิชาที่ต้องการหลายคาบติดต่อกัน วิชาที่ต้องการชั่วโมงสุดท้ายของภาคเช้าหรือภาคบ่าย วิชาที่มีครูจำกัด เป็นต้น

3. ในรายวิชาที่ห้องใช้เวลาเรียนหลายคาบ เช่น ภาษาอังกฤษ 411 ควรลงก่อนเพราะสามารถจะจัดให้กระจายได้ง่าย

4. ในแต่ละวันไม่ควรจัดให้ครูสอนติดต่อกันมากเกินไป ยกเว้นวิชาปฏิบัติที่ต้องใช้คาบติดต่อกันเป็นพิเศษ (40 : 9)

2.4 ด้านการจัดครูเข้าสอน ผลการวิจัยพบว่าโดยส่วนรวมโรงเรียนดำเนินงานด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กนกรัตน์ ชาญกว้าง ซึ่งวิจัยพบว่า เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมในด้านบุคลากร สรุปได้ว่าผู้บริหารและครูโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีความเห็นว่าได้ปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และเป็นที่น่าสังเกตว่าผู้บริหารและครูต่างก็มีความเห็นสอดคล้องกันว่า โรงเรียนได้แก้ปัญหาคาดแคลนบุคลากรโดยเชิญบุคลากรจากภายนอกมาสอนแทนบางครั้ง และสอนประจำโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจากรายงาน การติดตามผลการใช้หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษา 9 มีความพร้อมในองค์ประกอบต่าง ๆ

ที่มีผลต่อการจัดการศึกษาพอสมควร ทั้งกำลังคน จะเห็นได้ว่าอัตราเฉลี่ยของครูต่อนักเรียนเป็น 1 : 9 ครูสามารถรับผิดชอบต่อการสอนนักเรียนให้มีความรู้ความสามารถตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ (58 : 217) และอีกประการหนึ่งจะเห็นได้จากประสพการณ์ที่ผู้บริหารและครูเคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรมาแล้วจากผลการวิจัยครั้งนี้ถึงร้อยละ 73.5 ดังนั้นโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษา 9 จึงไม่จำเป็นต้องเชิญบุคลากรจากภายนอกมาช่วยสอน เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาค่าการจัดการจัดครูเข้าสอน พบว่าผู้บริหารและครูมีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาเรื่องครูผู้สอนวิชาเลือกและวิชาอาชีพไม่เพียงพอ และครูผู้สอนได้รับการเฉลี่ยชั่วโมงสอนไม่ทัดเทียมกัน มีค่าเฉลี่ยของปัญหาค่อนข้างสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ได้เปลี่ยนแปลงไปจากหลักสูตรที่ใช้อยู่เดิม โดยเพิ่มวิชาอาชีพมากขึ้นทั้งรายวิชาและเวลาเรียน และในขณะเดียวกันทำให้จำนวนนักเรียนที่เรียนวิชาสามัญลดลงเป็นบางวิชา ดังนั้นปัญหาเรื่องครูพอ ครูไม่พอจึงเกิดขึ้นพร้อมกันในโรงเรียนแต่ละโรงเรียน โดยปกติจะมีครูทางวิชาสามัญเกินพอ ส่วนครูวิชาชีพนี้อยู่ไม่พอ ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เกิดขึ้นเนื่องจากหลักสูตรเปลี่ยนแปลง (68 : 31) ดังนั้นผู้วิจัยขอเสนอแนะว่าโรงเรียนต่าง ๆ จะต้องหาทางพัฒนาทุกวิถีทางเพื่อให้เป็นบุคลากรที่มีคุณค่าสามารถปฏิบัติงานในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.5 ค่านการจ้ดงบประมาณเพื่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน โดยที่ผู้บริหารเห็นว่าได้มีการปฏิบัติมาก ครูเห็นว่ามีการปฏิบัติน้อย เรื่องที่ไม่สอดคล้องกันมี 3 เรื่อง ได้แก่ โรงเรียนใช้วิธีพิจารณางบประมาณตามลักษณะของค่าใช้จ่ายในฝ่ายต่าง ๆ และลักษณะของการเรียนการสอนแต่ละรายวิชา โรงเรียนสำรวจปัญหาและความต้องการในการจัดหาและการใช้วัสดุอุปกรณ์ และโรงเรียนได้ประเมินผลการใช้งบประมาณเพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับในการพิจารณางบประมาณครั้งต่อไป ที่เป็นเช่นนี้ผู้วิจัยเห็นว่าอาจเป็นเพราะการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาในปัจจุบันนี้ จำเป็นจะต้องมีอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้และวัสดุฝึกงานมากกว่าหลักสูตรที่ใช้อยู่เดิม ประกอบกับสภาพทางเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไป แต่รายรับของโรงเรียนมิได้เปลี่ยนแปลงตาม น่าจะทำให้เกิดความลำบากแก่โรงเรียน

บ้าง (68 : 33) ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้วางแผนและจัดทำงานงบประมาณของโรงเรียน โดยตรง จะต้องแบ่งงบประมาณตามลักษณะของงานให้ครบทุกงาน ได้แก่ การเรียนการสอน งานสุขภาพภายในโรงเรียน กิจกรรมนักเรียน งานดำเนินการของโรงเรียน งานบำรุงรักษาและซ่อมแซม และงานปรับปรุงอาคารสถานที่ ในขณะที่เดียวกันครูมีความเห็นว่าควรใช้งบประมาณสนับสนุนการเรียนการสอนให้มากขึ้น จึงทำให้มีความเห็นไม่สอดคล้องกัน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้บริหารควรจะต้องชี้แจงให้ครูรับทราบเกี่ยวกับการจัดทำงานงบประมาณแต่ละปีการศึกษา ครูจะได้เข้าใจถึงความจำเป็นเพื่อจะได้ใช้จ่ายงบประมาณที่ตนรับผิดชอบอย่างประหยัด และมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตามการจัดทำงานงบประมาณของโรงเรียนควรจะต้องเน้นหนักไปในเรื่องของการเรียนการสอนเป็นอันดับแรก และควรสำรวจความต้องการของครูผู้สอนผ่านหัวหน้าหมวดวิชาและสำรวจว่าสื่อการเรียนชนิดใดบ้างที่ใช้ร่วมกันได้กับหมวดวิชาอื่น เพื่อจะได้ใช้อย่างคุ้มค่า

2.6 ด้านการจัดแนะแนว ผลการวิจัยพบว่าโดยส่วนรวมผู้บริหารและครูเห็นว่ามีปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดแนะแนวอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่าข้อที่ปฏิบัติมากมีอยู่ 2 เรื่อง คือ การจัดบริการแนะแนวด้านการศึกษา และจัดห้องแนะแนวไว้บริการนักเรียนอย่างเหมาะสม นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับรายงานการติดตามผลและแนะนำการใช้หลักสูตรของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 ที่พบว่า กิจกรรมที่เด่นที่สุดที่โรงเรียนจัดให้บริการเป็นการบริการสนเทศเกี่ยวกับข่าวสารความรู้ทางการศึกษา อาชีพและการปรับตัว ซึ่งจัดในห้องแนะแนวเป็นส่วนมาก (58 : 215) แสดงให้เห็นว่าปัจจุบันโรงเรียนต้นตัวและเห็นความสำคัญของการแนะแนวจึงพยายามดำเนินงานด้านแนะแนว และโดยเฉลี่ยแล้วมีครูแนะแนวโรงเรียนละ 3 คน และครูแนะแนวส่วนใหญ่เคยผ่านการอบรมการแนะแนวหลักสูตรระยะสั้นมาแล้ว (58 : 214) ทำให้สนองตามหลักการของหลักสูตรซึ่งมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจ และความถนัดเพื่อให้แต่ละบุคคลเข้าใจและรู้จักเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม และในโครงสร้างของหลักสูตรนี้ กำหนดให้โรงเรียนจัดกิจกรรมแนะแนวสัปดาห์ละ 1 คาบ ตลอดเวลาที่นักเรียนอยู่

อยู่ในโรงเรียน ดังนั้นปัญหาที่ตามมาก็คือครูแนะแนวยังไม่เพียงพอ เพราะต้องสอนแนะแนวทุกชั้นและทุกห้อง นอกจากนี้ยังต้องจัดบริการแนะแนวอีก 5 ลักษณะจึงจะบรรลุเป้าหมายของการแนะแนว คือ บริการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล และ บริการติดตามผลและประเมินผล (41 : 3) เมื่อพิจารณาลักษณะงานของครูแนะแนวแล้ว ผู้วิจัยมีความเห็นว่า งานแนะแนวของโรงเรียนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับครูแนะแนวที่จะกำหนดแนวทางปฏิบัติ ผู้บริหารต้องเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุน และยังคงได้รับความร่วมมือจากครูคนอื่น ๆ ด้วย ซึ่งเรื่องการให้ความร่วมมือนี้น่าจะเป็นปัญหาอยู่มาก ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้บริหารและครูเสนอแนวทางแก้ปัญหา การแนะแนวอันดับแรกคือ "ผู้บริหารควรประชุมชี้แจงให้ครูทุกคนเข้าใจงานแนะแนวในโรงเรียน เพื่อร่วมมือกัน ช่วยนักเรียนแก้ปัญหาให้มากที่สุด" จะเห็นว่าครูทุกคนจะต้องทำหน้าที่แนะแนวด้วยเพราะโดยปกติหน้าที่ของครูคือสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ ความคิด และอบรมในเรื่องของการเป็นพลเมืองที่อยู่แล้ว ถ้าครูทุกคนในโรงเรียนร่วมมือกับฝ่ายแนะแนวอย่างจริงจังก็จะช่วยลดภาระของครูแนะแนวได้มาก ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรแนะแนวก็จะหมดไป

2.7 ค่านการจ้ดสอนชอมเสริม ผลการวิจัยโดยส่วนรวมพบว่าโรงเรียนดำเนินงานค่านการจ้ดสอนชอมเสริมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้บริหารและครูมีความเห็นสอดคล้องกันว่าปฏิบัติอยู่ระดับปานกลางทุกข้อ คือ ครูจ้ดสอนชอมเสริมได้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ มีการวางแผนร่วมกันระหว่างฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาและครูผู้สอน จ้ดสอนชอมเสริมในคาบที่จ้ดให้ จ้ดสอนชอมเสริมภายหลังการประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียนและภายหลังการประเมินผลปลายภาค และครูจ้ดทำสรุปผลการค่านการสอนชอมเสริมแล้วแจ้งให้ฝ่ายวิชาการทราบ ซึ่งผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับการวิจัยของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 เกี่ยวกับสภาพการจ้ดและสอนชอมเสริมในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตอนต้นที่พบว่า ไม่สอนชอมเสริม สอนชอมเสริมไม่ถูกต้องตามหลักการ ไม่ทราบแนวปฏิบัติที่เป็นรายละเอียดในการจ้ดสอนชอมเสริมให้หัวข้อต่อไปนี้ คือ วิธีคัดเลือกนักเรียนเข้ารับการสอนชอมเสริม การจ้ดครูเข้าสอนชอมเสริมในโรงเรียน เนื้อหาวิชาที่สอนชอมเสริม ขบวนการเรียนการสอนในคาบชอมเสริม การจ้ดคาบสอนชอมเสริม การ

ปฏิบัติอยู่ที่ไม่ตองเรียนซ่อมเสริม และวิธีประสานงานเกี่ยวกับการจัดสอนซ่อมเสริม (70 : 68) แต่ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับรายงานการติดตามผลการใช้หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในเขตการศึกษา 9 กล่าวคือ โรงเรียนจัดสอนซ่อมเสริมภายหลังการประเมินผลระหว่างภาคเรียน คิดเป็นร้อยละ 44.44 ภายหลังการตัดสินผลการเรียนคิดเป็นร้อยละ 28.57 ภายหลังการประเมินผลก่อนเรียนคิดเป็นร้อยละ 25.40 การสอนซ่อมเสริมมอบหมายให้ครูผู้สอนเป็นผู้สอนในคาบซ่อมเสริมหรือนอกเวลาเรียนคิดเป็นร้อยละ 63.27 และการจัดชั่วโมงสอนซ่อมเสริมส่วนใหญ่ จัดชั่วโมงให้ตรงกันในแต่ละห้องของแต่ละชั้น คิดเป็นร้อยละ 48.78 (58 : 176-177)

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการจัดสอนซ่อมเสริม พบว่า ผู้บริหารและครูมีความเห็นตรงกันว่ามีปัญหามากในเรื่องความร่วมมือของครูผู้สอนในการจัดสอนซ่อมเสริมให้มีประสิทธิภาพ และขาดเครื่องมือวัสดุที่ใช้ในการประเมินผลการสอนซ่อมเสริม ส่วนปัญหาที่ผู้บริหารและครูเสนอเพิ่มเติมมากที่สุดก็คือ ปัญหาเกี่ยวกับครูผู้สอนขาดความกระตือรือร้นและความรับผิดชอบต่อการสอนซ่อมเสริม จากปัญหาที่พบเหล่านี้แสดงว่า การจัดสอนซ่อมเสริมในแง่ของการปฏิบัติแล้ว สร้างความยุ่งยากให้กับครูผู้สอนมาก เพราะตามหลักการแล้วต้องสอนซ่อมเสริม นักเรียนที่ตกเป็นบางจุดประสงค์ของแต่ละรายวิชา อาจจัดเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม ซึ่งจัดได้ยากมาก เพราะในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งมีขนาดใหญ่ ครูคนหนึ่งต้องสอนหลายห้องไม่สามารถแบ่งระดับความรู้เด็กเป็นกลุ่มได้ และการจัดครูเข้าสอนให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละกลุ่มก็ทำได้ยาก นักเรียนก็ขาดความสนใจ เพราะการสอนซ่อมเสริมให้ได้ผลนั้นครูผู้สอนจะต้องใช้เทคนิควิธีสอนหลาย ๆ อย่างให้เหมาะสมกับเนื้อหา และสอดคล้องกับความแตกต่างของนักเรียน ดังที่ กรรณิการ์ กิตติศักดิ์ ได้เสนอแนะว่า "องค์ประกอบที่ควรคำนึงถึงในการจัดการสอนเพื่อซ่อมเสริมคือแรงจูงใจและการนำเอาหลักการเรียนรู้อาใช้ในการสอนซ่อมเสริม ได้แก่ การปรับพฤติกรรม วิธีให้การเสริมกำลัง ตั้งวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม อุปกรณ์การสอน เวลาการเตรียมพร้อมของครูผู้สอน สถานที่สำหรับใช้สอน และการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กพิเศษ" (44 : 69-81) นอกจากนี้กรมสามัญศึกษาได้กำหนดขั้นตอนของการจัดสอนซ่อมเสริมไว้ดังนี้

1. ครูผู้สอนสำรวจข้อบกพร่องของนักเรียนโดยใช้วิธีใดวิธีหนึ่ง ได้แก่ การใช้แบบทดสอบ. ใช้การประชุมปรึกษาหารือร่วมกับนักเรียนและใช้แบบสำรวจตนเอง
2. หัวหน้าหมวดและครูผู้สอนพิจารณาข้อบกพร่องร่วมกัน แล้วรวมสิ่งที่เป็นข้อบกพร่องของนักเรียน จัดแบ่งกลุ่มนักเรียนไว้เป็นกลุ่ม ๆ ให้มีลักษณะใกล้เคียงกัน ซึ่งขอเสนอแนะว่ากลุ่มละไม่เกิน 20 คน ทั้งนี้อาจจะปรึกษาหารือกับฝ่ายแนะแนวด้วย
3. หัวหน้าหมวดวิชาส่งข้อมูลและการแบ่งกลุ่มนักเรียนให้ฝ่ายวิชาการ ดำเนินการกำหนดห้องสอน เวลาสอน
4. ฝ่ายวิชาการประสานงานกับหัวหน้าหมวด ในเรื่องการจัดหาบุคลากรเข้าทำการสอนซ่อมและสอนเสริม สำหรับการสอนซ่อม ผู้สอนควรจะเป็นครูประจำชั้นนั้น ๆ ส่วนการสอนเสริมอาจจะเป็นครูที่สอนประจำวิชา หรือครูผู้เชี่ยวชาญ หรือวิทยากรที่เห็นว่าเหมาะสมเข้าสอน
5. ดำเนินการสอนซ่อมเสริมตามที่กำหนดไว้ จนนักเรียนบรรลุและสามารถพัฒนาการเรียนได้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้
6. ประเมินผลการเรียนซ่อมเสริม (11 : 102-104)

2.8 ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูมีความเห็นตรงกันว่าการทำงานด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนอยู่ในระดับมากเกือบทุกเรื่อง คือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นตามความสนใจและความถนัดของแต่ละคน จัดกิจกรรมได้ก็มีประโยชน์ต่อนักเรียนเป็นส่วนรวม โรงเรียนได้กำหนดระเบียบข้อบังคับและโครงการของแต่ละกิจกรรมและกิจกรรมที่จัดขึ้นเกิดจากการร่วมมือร่วมใจของบุคลากรในโรงเรียน แสดงว่าโรงเรียนได้กำหนดขั้นตอนการจัดกิจกรรมเอาไว้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การจัดกิจกรรมได้เหมาะสมคือ

1. สำรวจความรู้ความสามารถความสนใจของครูอาจารย์ในโรงเรียนเพื่อตัดสินใจได้ว่าโรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมใดได้บ้าง
2. แต่งตั้งครู-อาจารย์เป็นกรรมการร่างระเบียบข้อบังคับและโครงการจัดกิจกรรมแต่ละอย่าง

3. จัดทำหลักสูตร แผนการจัดกิจกรรมนั้น ๆ

4. ประกาศชื่อกิจกรรม หลักสูตรและระเบียบข้อบังคับของแต่ละกิจกรรม
ให้นักเรียนทราบ

5. เริ่มกิจกรรม (45 : 5)

สำหรับเรื่องที่คุณบริหารและครูมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน คือ กิจกรรมที่จัดขึ้นมีแผนและโครงการที่แน่นอนทุกคาบ ผู้บริหารเห็นว่าเหมาะสมมาก แต่ครูเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมแต่ละอย่างไม่ได้ทำแผนงานอย่างละเอียดถี่ถ้วนให้นักเรียนและครูในโรงเรียนทราบทั่วถึงว่าจะทำอะไรเมื่อไหร่ที่ไหน เพื่อเตรียมการจัดระบบงานที่เกี่ยวกับการกำหนดขอบข่ายหน้าที่ การออกระเบียบ คำสั่งของโรงเรียนเพื่อรับรองการปฏิบัตินั้น ๆ ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่าในการทำแผนงานอย่างละเอียดถี่ถ้วนแต่ละกิจกรรม ถ้าจะให้ดีควรมีปฏิทินกิจกรรมของโรงเรียนให้เห็นชัดเจนว่า ภาคเรียน เดือน สัปดาห์ วันใดทำอะไร ถ้าทำละเอียดเท่าไรยิ่งดีขึ้นเท่านั้น โอกาสประสบผลสำเร็จก็มีมาก

2.9 ด้านการจัดให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ผลการวิจัยพบ

ว่าโดยส่วนรวมผู้บริหารและครูเห็นว่าได้ดำเนินงานด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยค่อนข้างสูงทุกด้าน คือ ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแนวทางที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้อภิปราย ค้นคว้าและตัดสินใจด้วยตนเอง จัดหาสื่อการเรียนให้นักเรียนค้นคว้า เช่น หนังสือแบบเรียน หนังสืออ้างอิง เอกสารสิ่งพิมพ์ แผนที่รูปภาพ เป็นต้น จัดแหล่งวิชาการต่างในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เช่น ห้องสมุด ห้องโสตฯ ห้องประจำวิชาต่าง ๆ ป้ายนิเทศ แบบเรียนสำเร็จรูป เป็นต้น และผู้บริหารส่งเสริมการจัดหาสื่อการเรียนและจัดแหล่งวิชาการต่าง ๆ ในโรงเรียน แสดงว่าโรงเรียนในเขตการศึกษา 9 ได้ดำเนินงานด้านนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 พอสมควร โดยเฉพาะการจัดหาสื่อการเรียนให้นักเรียนค้นคว้า ดังรายงานการติดตามผลการใช้หลักสูตรของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 พบว่า "การจัดหาสื่อการเรียนการสอน โรงเรียนมอบหมายให้หัวหน้าหมวดมีบทบาทสำคัญในการเลือกหนังสือเรียนเป็นส่วนใหญ่ จัดหาหนังสือรายวิชาต่าง ๆ และหนังสือเสริมประสบการณ์ไว้ใน

ห้องสมุดเพื่อศึกษาเพิ่มเติม จัดหาคู่มือครูในรายวิชาต่าง ๆ ให้ครบเป็นส่วนมากเพื่อช่วยครูในการเตรียมการสอน และยังจัดทำเอกสารทางวิชาการเพิ่มเติม จากที่ได้รับจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งส่วนใหญ่จัดส่งคู่มือครูไปให้" (58 : 215) ส่วนปัญหาที่ผู้บริหารและครูเห็นว่ามีค่าเฉลี่ยค่อนข้างสูงคือ ความรู้ความเข้าใจในวิธีการเรียนโดยศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียน และจากข้อเสนอแนะวิธีแก้ปัญหาการดำเนินงานด้านนี้ ผู้บริหารและครูเห็นตรงกันว่า ครูผู้สอนควรเน้นให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความจำเป็นของการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าการจัดการให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนี้ นอกจากโรงเรียนจะเตรียมการจัดหาสื่อการเรียน และจัดแหล่งวิชาการต่าง ๆ ในโรงเรียนไว้แล้วสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การสอนให้นักเรียนรู้จักวิธีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพราะเท่าที่ผ่านมาครูผู้สอนและนักเรียนยังปฏิบัติไม่ถูกต้อง จึงขอเสนอแนะขั้นตอนในการสอนให้นักเรียนรู้จักวิธีการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. จัดสอนวิธีการศึกษาค้นคว้าแก่นักเรียนในช่วงโมงแรกของการเรียนวิชาต่าง ๆ เกี่ยวกับ วิธีการค้นคว้า วิธีการอ่านหนังสือและการจดบันทึก ลำดับชั้นของการเขียนรายงาน และส่วนประกอบต่าง ๆ ของรายงาน
2. จัดให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดและแหล่งวิชาการในโรงเรียน โดยดำเนินการดังนี้
 - 2.1 ศึกษาหลักสูตร คู่มือหลักสูตร คู่มือครูของวิชานั้น ๆ โดยตลอดแล้ว กำหนดความที่เรียนใดจะสอนโดยการให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าจากแหล่งวิชาการต่าง ๆ
 - 2.2 ประชุมร่วมกับครูบรรณารักษ์และครูประจำแหล่งวิชาต่าง ๆ ในการจัดเตรียมหนังสือ เอกสารและวัสดุทัศนวัสดุต่าง ๆ ไว้
3. อธิบายความมุ่งหมายและวิธีการศึกษาค้นคว้าให้นักเรียนเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งเกี่ยวกับเรื่องหรือหัวข้อที่นักเรียนจะต้องศึกษาค้นคว้า งานที่จะต้องทำ การค้นคว้า วิธีรวบรวมผลของการค้นคว้า กำหนดวัน เวลาที่ครูจะนำนักเรียนไปศึกษาค้นคว้าและวันรายงานผลการค้นคว้าและวิธีปฏิบัติตนในห้องสมุดและแหล่งวิชาการต่าง ๆ

4. นำนักเรียนเข้าไปค้นคว้าตามวัน เวลาที่ได้แจ้งให้ครูบรรณาธิการ และครูประจำแหล่งวิชาทราบล่วงหน้า โดยครูผู้สอนจะต้องอยู่กับนักเรียนตลอดเวลาที่ทำการศึกษาค้นคว้านั้น

5. ให้นักเรียนรายงานผลหรือสรุปผลของการศึกษาค้นคว้า เพื่อจะได้ดูว่าการค้นคว้านั้นได้ผลตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง (11 : 155-157)

2.10 ด้านการใช้อาคารสถานที่อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่าโดยส่วนรวมผู้บริหารและครูเห็นว่าได้ปฏิบัติมากในเรื่องจัดห้องต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม เช่น ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องแนะแนว ห้องทะเบียน/วัดผล เป็นต้น ส่วนเรื่องอื่น ๆ เห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยค่อนข้างสูง คือ บริเวณโรงเรียนสะอาด เรียบร้อย สวยงาม ร่มรื่น จัดให้มีสถานที่ที่เหมาะสมให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ใช้อาคารสถานที่วัสดุ อุปกรณ์ และบริเวณทั่วไปของโรงเรียนบริการชุมชนเพื่อจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ตามความเหมาะสม และจัดบริการด้านสุขภาพสำหรับครูและนักเรียน แสดงว่าสภาพการจัดอาคารสถานที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 9 มีความเหมาะสมกับการใช้หลักสูตร และเป็นไปตามเกณฑ์ที่กรมวิชาการนำไปประเมินโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 ส่วนปัญหาที่พบมากคือ ห้องเรียนไม่เพียงพอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ที่ตั้งอยู่ในตัวจังหวัดและอำเภอใหญ่ ๆ จึงมีนักเรียนนิยมไปเข้าเรียนมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ทำให้โรงเรียนต้องเพิ่มปริมาณนักเรียนในปีหนึ่ง ๆ มากกว่าที่กรมกำหนด และแก้ปัญหาด้วยการสร้างอาคารเรียนชั่วคราวให้นักเรียนเรียนจนกว่าจะมีงบประมาณสร้างอาคารถาวร และจากปัญหาที่ผู้บริหารและครูเสนอเพิ่มเติมในการวิจัยครั้งนี้คือ ห้องเรียนอาคารชั่วคราวมีปัญหาเรื่องเสียงรบกวนมากทำให้การเรียนการสอนไม่ได้ผลเท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะว่า กรมควรริบจัดสรรงบประมาณเพื่อสร้างอาคารเรียนสำหรับโรงเรียนที่ใช้อาคารชั่วคราวมานานแล้ว เพื่อสนองความต้องการของนักเรียนและบุคลากร และสอดคล้องตามหลักการของหลักสูตร

2.11 ด้านการนำทรัพยากรท้องถิ่นมาเป็นปัจจัยประกอบการเรียนการสอน

สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพและวิชาอาชีพ ผลการวิจัยพบว่าโดยส่วนรวมผู้บริหารและครูเห็นว่าการดำเนินการด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยของความถี่เห็นค่อนข้างต่ำในเรื่องต่อไปนี้เป็นเรื่องต่อไปนี้คือ การนำทรัพยากรท้องถิ่นมาประกอบการเรียนการสอนในลักษณะวิทยากรแต่ละวิชา เครื่องมือและวัสดุจากแหล่งต่าง ๆ การจัดให้นักเรียนฝึกงานอาชีพจากสถานฝึกงานอาชีพในท้องถิ่น การวิเคราะห์ผลการสำรวจความต้องการจำเป็นของชุมชน และแหล่งทรัพยากรในชุมชน และการจัดทำแผนการดำเนินงานในการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพและวิชาอาชีพของโรงเรียน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของกนกรัตน์ ชาญกว้าง ซึ่งพบว่าความช่วยเหลือของชุมชนเกี่ยวกับสื่อการเรียนอยู่ในเกณฑ์น้อย (57 : 148) และจากรายงานการติดตามผลการใช้หลักสูตรพบว่า การศึกษาในสถานประกอบการและแหล่งวิทยากร โรงเรียนส่วนใหญ่ส่งนักเรียนไปศึกษานอกสถานทีน้อย ทั้งนี้เพราะจำนวนครูที่จะไปติดตามผลการปฏิบัติมีน้อย เจ้าของสถานประกอบการให้ความร่วมมือกับโรงเรียนต่ำ กล่าวนักเรียนจะไปทำอุปกรณ์นั้นชั่วคราว ไม่มีสถานประกอบการที่ได้มาตรฐาน โรงเรียนจึงแก้ปัญหาโดยจัดสอบเองในโรงเรียน เพราะส่วนใหญ่มีความพร้อมอยู่แล้ว (58 : 214) ส่วนปัญหาที่ผู้บริหารและครูเห็นว่าเป็นปัญหามาก คือ ขาดวิทยากรพิเศษด้านวิชาอาชีพ สำหรับเรื่องนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าสถานฝึกงานอาชีพ และวิทยากรในท้องถิ่นในเขตการศึกษา 9 มีน้อย หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่นก็ให้ความร่วมมือน้อย อาจจะเป็นเพราะขาดการประสานงาน ในระดับกรมหรือกระทรวง ดังนั้นหน่วยเหนือควรประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อขอความร่วมมือ

2.12 ด้านการประเมินผลการเรียน ผลการวิจัยพบว่า โดยส่วนรวม

โรงเรียนดำเนินการด้าน การประเมินผลการเรียนอยู่ในระดับมากในเรื่อง ความเหมาะสมของเจ้าหน้าที่วัดผล ส่วนเรื่องอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยค่อนข้างสูงทุกเรื่องได้แก่ ผู้บริหารและครูศึกษา, ทำความเข้าใจและปฏิบัติได้ถูกต้องตามเอกสารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ระเบียบการประเมินผลการเรียน และคู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2524

ครูประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชา ความเหมาะสมของคณะกรรมการวิชาการ และผู้บริหารได้ประสานงานประเมินผลการเรียนร่วมกับกลุ่มโรงเรียน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับรายงานการติดตามผลของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 ซึ่งพบว่า การปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียนโรงเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติได้ถูกต้อง แต่เครื่องมือประเมินผลขาดการวิเคราะห์คุณภาพ (58 : 219) ส่วนปัญหาที่ผู้บริหารและครูเสนอเพิ่มเติมคือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลตามหลักสูตรใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กนกรัตน์ ชามุกว้าง ซึ่งพบว่า ครูไม่เข้าใจวิธีการวัดผลและนักเรียนไม่สนใจการสอบแก้ตัว (57 : 138) ผู้วิจัยมีความเห็นว่า โรงเรียนควรกำหนดโครงการปรับปรุงคุณภาพการวัดผลประเมินผลในโรงเรียนอยู่เสมอ ซึ่งอาจทำในรูปของการให้ความรู้แก่ครูโดยการประชุมอบรม หรือจัดทำเอกสารเผยแพร่ การปรับปรุงคุณภาพขอทดสอบให้ไ้มาตรฐานตั้งแต่การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ การวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบ ฯลฯ ทั้งนี้ควรดำเนินการร่วมกับกลุ่มโรงเรียนและเขตการศึกษา จัดบริการข้อสอบที่ไ้มาตรฐานแก่ครู

2.13 งานการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียน ผล

การวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูเห็นว่าการปฏิบัติงานด้านนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับปานกลางทุกเรื่อง คือ การให้ความรู้แก่บุคลากรเพื่อให้เข้าใจ และสามารถดำเนินงานได้ตามหลักการของหลักสูตร การส่งเสริมบุคลากรให้ได้รับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร การตรวจสอบเอกสารต่าง ๆ เช่น เอกสารหลักสูตร แบบบันทึกการประเมินผลการเรียน แบบแสดงสถิติการมาปฏิบัติงาน เป็นต้น ผู้บริหารบำรุงขวัญและให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของคณะครู และจัดให้มีการสาธิตการสอน โดยยึดจุดประสงค์การเรียนรู้ตามแผนการสอนในโรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียน แสดงว่าการดำเนินงานด้านการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรในปัจจุบัน โดยเฉพาะหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 โรงเรียนต่าง ๆ ให้ความสำคัญและเข้าใจในกระบวนการนิเทศมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของวุฒิ จุลพรหม

เมื่อปี พ.ศ. 2520 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่ปฏิบัติงานวิชาการน้อยกว่าค่าน งานที่มีการปฏิบัติน้อยกว่าค่านอื่น ๆ เป็นอันดับแรก ได้แก่ การนิเทศการศึกษา (54 : 134) และจากผลการวิจัยที่เกี่ยวกับประสบการณ์ในการประชุมอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ก็พบว่า โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนเป็นผู้จัดดำเนินการอบรมแก่ครูเป็นจำนวนมากเมื่อเทียบกับหน่วยงานอื่น แต่ก็เป็นที่น่าสังเกตว่าค่าเฉลี่ยของการดำเนินการนิเทศและติดตามผลที่ต่ำที่สุด คือ การจัดให้มีการสาธิตการสอนโดยยึดจุดประสงค์การเรียนรู้ตามแผนการสอนในโรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียน ซึ่งเรื่องนี้ผู้วิจัยเคยตั้งข้อสังเกตหลายครั้งก็พบว่ามีการให้ความรู้แก่ครูเพื่อให้เขียนแผนการสอนได้ แต่ไม่มีการสาธิตการใช้ว่าแผนการสอนใดใช้ได้หรือไม่ได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตามหลักการทำแผนการสอนแล้ว ทั่วครูผู้สอนทำขึ้นเองจะได้ผลดีที่สุด แต่ตอนเริ่มต้นนี้กลุ่มโรงเรียนและเขตการศึกษาจะช่วยให้เป็นตัวอย่างก่อน เมื่อนำไปใช้จริงก็ให้ครูแต่ละคนปรับให้เหมาะสมกับชั้นเรียนของตนได้ ดังนั้นผู้บริหารแต่ละโรงเรียนจะต้องดำเนินการติดตามผลเรื่องนี้อย่างจริงจัง เมื่อครูมีปัญหาต้องหาทางช่วยเหลือ และสนับสนุนให้กำลังใจ ต้องถือว่าการเรียนการสอนให้ผลเป็นหน้าที่หลักของโรงเรียน ควรติดตามผลและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอและประเมินผลตัวเองด้วย ดังที่ พันธนี วิหคโต เสนอแนะว่า "การติดตามผลการใช้หลักสูตรต้องปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ โดยที่รูปแบบของการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานควรเน้นที่การปฏิบัติจริงของผู้ใช้หลักสูตร เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่พึงปรารถนาของการใช้หลักสูตรว่าสอดคล้องกันหรือแตกต่างกันอย่างไรในเรื่องการจัดและการใช้ปัจจัย (ครูผู้สอน หลักสูตร โรงเรียน ความพร้อมของนักเรียนและสิ่งแวดล้อมภายนอกโรงเรียน) การบริหารหลักสูตร การปฏิบัติงานของครู และพฤติกรรมของนักเรียน ทั้งนี้ผู้บริหารต้องกำหนดกระบวนการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงาน การใช้หลักสูตรไว้ชัดเจน วางแผนไว้ล่วงหน้า ตั้งแต่การกำหนดความรับผิดชอบ กำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดสิ่งที่จะติดตามตรวจสอบ กำหนดเกณฑ์หรือมาตรฐานของสิ่งที่จะตรวจสอบ กำหนดแหล่งข้อมูล และเทคนิควิธีการตรวจสอบ กำหนดช่วงเวลาในการติดตาม กำหนดการวิเคราะห์และสรุปผลการติดตามตรวจสอบ (71 : 16-25) จะช่วยให้กระบวนการ

นี้เทศ และติดตามผลการใช้หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะบังเกิดผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

จากการวิจัยเรื่องการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ปรากฏว่า โรงเรียนยังมีปัญหาและความไม่เหมาะสมอยู่บ้าง เช่น ครูยังไม่นำแผนการสอนที่ทำขึ้นไปใช้สอน เครื่องมือวัดผลขาดคุณภาพ การจัดสอนซ่อมเสริมยังไม่ได้ผล การนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ประกอบการเรียนการสอนทำได้น้อย โรงเรียนขาดงบประมาณในการจัดสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพและวิชาอาชีพ เป็นต้น ผู้วิจัยจึงใคร่เสนอแนะแนวทางแก้ไขต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับกรมสามัญศึกษา กรมวิชาการ เขตการศึกษา และกลุ่มโรงเรียน

1.1 ควรจัดให้มีการอบรม/สัมมนาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร โดยเฉพาะการสาธิตการสอนตามแผนการสอนที่กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา และกลุ่มโรงเรียนจัดทำเป็นตัวอย่างสำหรับครู ตลอดจนการวัดผลประเมินผลการเรียนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ อย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ และกลุ่มโรงเรียนควรจัดสัมมนาครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนโดยยึดจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจและแก้ปัญหาได้ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

1.2 กรมสามัญศึกษาและกรมวิชาการควรจะได้ประชาสัมพันธ์กับหน่วยงานและสถาบันต่าง ๆ ให้ช่วยเหลือและร่วมมือในการใช้แหล่งวิทยาการและสถานประกอบการให้ได้ผลกว่าที่เป็นอยู่

1.3 กลุ่มโรงเรียนควรร่วมมือกับโรงเรียนแก้ปัญหาเรื่องการขาดแคลนครูในบางหมวดวิชา โดยการสับเปลี่ยนครูภายในกลุ่มเดียวกันให้ไปช่วยสอนเป็นบางครั้ง

1.4 กรมสามัญควรจัดงบประมาณเพื่อให้โรงเรียนจัดซื้อเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์การสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดแคลนอยู่

1.5 ควรนำผลที่ได้จากการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร ทุกงานวิจัยมาศึกษาหาข้อเท็จจริงเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน

2.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการร่วมกันจัดทำแผนการสอน หรือโครงการสอนในโรงเรียน โดยยึดจุดประสงค์ของหลักสูตรเป็นหลัก และปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับผู้เรียน

2.2 จัดหาหนังสือ เอกสารหลักสูตรสำหรับครู หนังสือเรียน หนังสืออ้างอิงสำหรับนักเรียนคนคว่ำให้เพียงพอที่จะดำเนินการสอนตามแนวหลักสูตรใหม่และส่งเสริมให้แต่ละหมวดวิชาจัดทำแหล่งวิชาการหรือห้องสมุดวิชาสำหรับการศึกษาค้นคว้านอกเหนือจากห้องสมุดของโรงเรียน

2.3 ควรจะได้มีการวางแผนการปฏิบัติงานให้แน่นอนและชัดเจน โดยเฉพาะเกี่ยวกับเรื่อง การจัดแนะแนว การจัดกิจกรรมนักเรียน การนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพและวิชาอาชีพ และเมื่อสิ้นภาคเรียนหรือสิ้นปีการศึกษา ควรจะได้มีการประเมินผลและนำมาปรับปรุงในปีต่อไป

2.4 จัดประชุมชี้แจงให้ครูผู้สอนเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนที่มีต่อการเรียนการสอนและควรสอดคล้องครูที่ตั้งใจสอน อาจใช้แบบประเมินสมรรถภาพของครู แล้วเสนอความดีความชอบให้เป็นพิเศษ ครูจะมีกำลังใจและกระตือรือร้นในการสอนมากขึ้น ทุกวันนี้ครูที่อุทิศเวลาให้กับการสอนมักท้อแท้ เพราะทำแล้วผู้บริหารมองไม่เห็น

2.5 โรงเรียนส่วนมากขาดวัสดุอุปกรณ์การสอน ซึ่งเป็นสิ่งที่จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ฉะนั้นผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณเพื่อการเรียนการสอนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และควรจัดหาให้ทันเวลาด้วย โดยก่อนเปิดภาคเรียนแต่ละภาค หัวหน้าหมวดวิชาควรสำรวจว่าต้องการวัสดุอุปกรณ์การสอนอะไรบ้าง แล้วเสนอผู้บริหารเพื่อจัดซื้อต่อไป

2.6 โรงเรียนควรจัดให้มีคณะกรรมการนิเทศการศึกษา เพื่อคอยให้คำแนะนำแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน ติดตามผลการสอนของครู โดยจัดทำเป็นโครงการนิเทศ เช่น จัดปฐมนิเทศครูใหม่ การสังเกตการสอนในชั้นเรียน เชิญ

วิทยากรมาให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ครู เป็นต้น

2.7 เสนอปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ให้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของทราบ เช่น กลุ่มโรงเรียน เขตการศึกษา กรมสามัญศึกษา กรมวิชาการ เพื่อจะได้นำไปพิจารณาหาทางช่วยเหลือแก่โรงเรียนในโอกาสต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้วิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรแต่ละบ้านจะทำให้ได้ข้อมูลละเอียดกว่าการวิจัยครั้งนี้
2. ควรทำการวิจัยเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ระหว่างโรงเรียนในจังหวัดและโรงเรียนอำเภอ
3. ควรทำการวิจัยลักษณะนี้ทุกเขตการศึกษา โดยศึกษาในโรงเรียนสังกัดอื่นและหลักสูตรอื่น ๆ ด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย